

GLAS SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Leto IV. - 10. VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 21. 5. 1957

V SLOVENSKE DOMOVE V NASE SODOBNE UMETNINE!

Za nami je že tretja umetniška loterija in spet je prišlo v naše domove lepo številko slovenskih umetnin. Te loterije so se vspele pod geslom: "V vsako slovensko hišo — slovenske umetnine!" Kot je učinek po eni strani zadovoljiv, pa ta način popularizacije ni najprimernejši. Res da se vršijo umetniške loterije celo v svetovnih umetnostnih središčih in da so jih prirejali v prejšnjih časih tudi v Ljubljani in sicer tako, da so žrebali prodane vstopnice za razstave, kar je nekoliko boljši način, pa pri nas zdaj že skoraj neizvedljiv, ker so bile naše zadnje razstave brezplačne.

Zadnja loterija je imela precej večji uspeh kot prejšnji dve: prodanih je bilo več srečk in — naravno — zadetih več umetnin. Vendar ni bil osamel tisti glas, ki je našel prvi prodajalju izgovor: "Saj bi kupil, pa lahko zadenem umetnino, ki je ne bom razumel. Rajši danj nekaj več pri dražbi, kjer bom umetnino videl, če mi bo všeč." Tak izgovor je spet le delno pravilen in vsaj delno pravilen je zato, ker ima vsak kupec pravico izbire. Delno nepravilen je pa spet, ker prida o nekakšni komodnosti, ker kupec ne kaže volje, da bi se poglubil v umetnino, ki mu na prvi pogled ni po godu. Prvi vtis dostikrat vara, ne samo pri umetninah, ampak tudi pri izbiri drugih stvari, celo zakonske polovice. Če prireja loterijo in dražbo Slov. kult. akcija, potem je tak izgovor tudi majhna, seveda odpustljiva nezaupnica: institucija, ki ima svoj likovni odsek, ne bo nikoli stavila na zadetek ali v prodajo slabe slike, ampak vedno samo resnične umetnine. Prava umetnina pa se vedno lastniku ali gledalcu priljublja; če ne na prvi pogled, pa tembolj pozneje, čez čas.

Več kot komodnost pa je izgovor: "Nisem za moderno umetnost." To je spričevalo lenobnosti, ker odklanja tak človek nekaj živega, aktualnega, v kar se sploh noče pogledati, o čemer sploh noče slišati, česar sploh noče pogledati. Morda ga moti izraz "modernost", ki res ni najboljši, saj je "moderen" tudi rock and roll in so moderni rumeni čevlji. Prav ima morda ta človek, ker se tudi pod "moderno" umetnostjo skrivajo diletantje in to v veliki izmeri, kot je pred kratkim to v "Meddobju" tako prepričevalno napisal France Gorše. Če pa odklanja resnično sodobno umetnost, potem ni samo lenoben, ampak len.

Z nami je bežal iz domovine in z nami emigriral majhen kader slovenskih umetnikov in v Argentini pa v ZDA se že vzgaja nov kader mlajših slovenskih umetnikov. Poznavalci umetnosti v tujini so postali pozorni na visoko kakovost njihove umetnine; ker imamo s seboj nekaj poznavalcev umetnosti, se nepoučeni tudi pri teh lahko poučijo o kvaliteti njihovih risb, slik in kipov. Svobodnost v ustvarjanju, ki je bila podobna samo na Tržaškem še, je vplivala na domače diktatorje, da so popustili varjetosti nasilnega "socialističnega realizma": če to delo naših emigrantskih umetnikov ni delo za osvoboditev duha, potem ne vem, kaj bi se moglo v izseljenstvu v tem času še vidnejšega ustvariti.

Umetnostno ustvarjanje ni samo stvar umetnikov, ampak tudi stvar občinstva. Tako je bilo vedno in povsod v vseh časih. Za sebe "ustvarja" samo amater: gospodična hčerka, ki rše prijateljicam rožice v spominski album, ali si zaigra valček na klavirju, ali si napiše v beležnico, kako jo je študent Peter vlekel po vrvi čez kamin na Catedrali. Pravi umetnik ustvarja vedno za javnost. Spričevala mu je dajala v srednjem veku cehovska morala, v sedanjem času pa kritika. Če sta tuja in domača

(Nadaljevanje na naslednji strani)

Pri nas je bila umetnost luksuz, ne notranja, temveč zunanja potreba. Slike so nastajale, ker so naši dedje hoteli posnemati tuje odlične običaje, ker so sobne in cerkvene stene klicale po dekoraciji, ker je bilo treba ohraniti spomin rajnih in so v ta namen potrebni portreti. Umetnost postane slovenska tedaj, kadar nam postane življenjska potreba, kadar bomo iskali sami sebe v njej.

Umetnik gre pač svojo pot in je naravno, da vedno nekoliko pred ljudstvom. V starejših časih se je ravno tako godilo. Kljub temu mislim, da bi ga ljudstvo razumelo, če bi ga le poslušalo. Toda nesreča je ravno to, da ga sploh ne poslušajo: pred sliko stoji, kot stoji pred govornikom in sliči zvok njegovih besed, a ne misli na njih pomen. V prvem trenutku ljudstvo umetnika morda res ne bo razumelo, toda čimbolj se bo spoznavala, tem ožji in tesnejši bo stik med njima.

RIHARD JAKOPIC, 1920

O umetnosti in umetnikih bi se moralo čim manj pisati. Bistvo slike je namreč to, kar se ne da s peresom opisati. Vrh tega pa je tako pisanje tudi publiki na škodo, kar se ta kmalu navadi, da z užesi opazuje slike, s pametjo razsoja in blebota o njih. To je pa zlo in protinaravno, ker srce, na katero bi morala delovati umetnost, ostane pusto in prazno. Edina pot do razumevanja umetnosti je obiskovanje razstav in kupovanje slik. Sevé moremo zahtevati tako od umetnika kot od publike potrpežljivosti. Marsikomu se zdi taka tehnika nedovršena kot jecljanje otroka. Čim dalje pa poslušajo to jecljanje, tembolj se bo prepričali, da je to poseben način govora, da, nov jezik, harmoničen in zvonek.

MATIJA JAMA, 1922

Peta prireditev 1957

Sobota 1. junija 1957 ob osmih zvečer, salon na "Iliriji", Alvarado 350, R. Mejia
PRIJATELJSKI SESTANEK
Na sporedu je tudi dražba umetnin, ki niso bile izžrebane na III. umetniški loteriji.

Šesta prireditev 1957

Tretji kulturni večer
v soboto 15. junija 1957 ob sedmih zvečer, salon Bullrich, Sarandí 41
Umet. zgodovinar
Marijan Marolt
ARHITEKT JOŽEF PLEČNIK
Predavanje, ki bo v okviru Likovnega oddelka, bodo spremljale številne skioptične slike.

Izšla je novela

Zorko Simčič
CLOVEK NA OBEH STRANEH STENE

Dotiskano je
MEDDOBJE III, 3/4

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Peta prireditev 1957

Sobota 1. junija ob osmih zvečer, salon "Ilirije", Alvarado 350, R. Mejia

PRIJATELJSKI SESTANEK

in

Z DRAŽBO UMETNIN

ki niso bile izžrebane na III. umetniški loteriji.

Izklicne cene so izredno znižane.

Večer bo pri pogrnenih mizah. — Posebnih vabil ni.

(Nadaljevanje s prve strani)

kritika soglasni v pohvali, se občinstvo lahko nanju zaneslo, kot se je v srednjem veku Cerkev zanesla na cehovsko moralo. Naših diletantov se je kritika tudi že dotaknila včasih z ljubeznivimi priznanji za njihov šport, ne pa za umetnost, ki je ni, ali se šele poraja. Občinstvo ima torej dokaze v rokah. Za razvoj umetnosti je občinstvo dovzetno ali pa ni dovzetno. Če je dovzetno, si daje spričevalo kulturne aktivnosti, sodelovanja. Če ni dovzetno, si piše obsodbo kulturne zgodovine. Umetnost nazadnje tudi brez občinstva lahko napreduje, toda kulturna zgodovina piše takrat narodu žalostna poglavja.

Brata Šubica sta morala v tujino, ker doma nista mogla živeti. Dokazala sta, da sta že po vernem očetu Stefanu sposobna vseh cerkvenih naročil. Cerkevni naročniki so rajši zaposlili tuje rokodelce. To jim ni v čast, najsi so bili dobri župniki. Petkovšek, ki ni bil tako cerkven kot Šubica, je porabil očetovo dedščino in ženino doto, da je lahko končal v blaznici. Ali mora res imeti samo emigrantski umetnik postranski poklic, da zato emigracijo dviga? Emigracija pa ima toliko umetnostnih potreb!

Emigrantska umetnost je sodobna, zelo sodobna! Dolžnost emigrantov je, da soustvarjajo sodobno umetnost. Kar je bilo, je bilo; gremo naprej! Vsi izgovori so jalovi. Družba zasluži tisto umetnost, ki je vredna. Ko so pa tu sodobne vrednote, naj jih postane vredna. Saj ni to izpraševanje vesti. Tudi družba je že marsikaj storila; želimo, da bi še več.

In če se povrnemo k skepsi do sodobnosti. Bil je človek, ponašal se je s svojo kulturo, pa zabavljaj čez priznane umetnike. Dobil je v dar dve njeni grafiki. Zdaj, ko je mesec in leta vanje zrl, ju ne da — kot pravi — za noben denar od sebe. Bil je drugi človek, ki je hodil vsak dan po Floridi. "Tam je umetnosti vsake vrste," je pravil. Vprašal ga je nekdo: "Si si že kaj ogledal?" "Od daleč vidim," je ta drugi človek odgovoril. "Pojdi noter," je svetoval mentor, "potem si oglej še naše stvari!" Drugi človek je ubogal in zdaj z veliko naslodo obiskuje slovenske umetnostne razstave. Tretji človek je bil moj stalni spremljevalec po mestu. Pred vsako izložbo, kjer so prodajali pohištvo in je bila nad zakonsko posteljo obešena slika, se je ustavil s pohvalo, da je tisti kič res velika umetnina za bodoča zakonca. Podpisani sem samo z ramo skomignil. Ker pa je bil prijatelj dober človek, sem ga neprisiljeno seznanil s praviimi slovenskimi umetninami. Danes bo ta tretji človek v vrednotenju slovenske izseljenke umetnosti kmalu prvi človek. To so konkretni primeri. Pa bi jih bilo še več. Brez vzgoje je malo ljudi slepih kot jih ni dosti brez posluha.

Zbiraj slovenske sodobne umetnine! Nikoli te ne bodo utrjale. Stanovanje, drugače še tako skromno, ti poživljajo, da vedno hrepeniš domov. Tako ti bo, kot ljubljanskemu meščanu, ko je Plečnik tam ustvarjal. Prvi dan je bil ljubljanski meščan malodušen, za Plečnikovim pogrebom je jokal. Občutil boš nekaj podobnega: Bara, Gorše, Kramolc ne smejo umreti, pa tudi vsi drugi ne!

Poklicani in izvoljeni smo, da zbiramo v svojih stanovanjih sodobne umetnine, da se zvežemo v občestvo z našimi umetniki, ki so šli v tujino ustvarjati za slovenstvo. Njihovo ustvarjanje je preroško, je kašipot v lepšo bodočnost. To preroštvo je pa polno lepote kot so bili preroki stare zaveze veliki pesniki. Slovenskih sodobnih, s sodobnim duhom prežetih umetnin ni v slovenski hiši nikoli preveč. Pred nakupom nove umetnine ti je morda kot materi, ki bi morda že ne bila rada več noseča; saj jih je dovolj. Ko pa pride nov otrok, ga ima rajši kot prejšnje — ko obesiš novo umetnino, ti bo že ljubša kot prejšnja. To so stare preizkušnje, to ni propaganda.

Sodobno občinstvo naj kupuje sodobne umetnine. Saj drugih ni, ker niso umetnine. Kiča ne potrebujemo!

MARIJAN MAROLT

naši večeri

PRAVICA DO DRUGAČNOSTI

Na drugem kulturnem večeru Slov. kult. akcije, 18. maja, je predaval dr. Milan Komar o temi Pravica do drugačnosti. Večer je začel vodja filozofskega odseka dr. Brumen in predstavil predavatelja. Predavanje, temeljito in zgoščeno, podaja mo tu le v glavnih mislih:

Dokler človek prizna Boga, prizna tudi njegov stvariteljski red, ki ga je Bog vnesel v naravo. Ta red je uravnoteženost

obrazi in obzorja

Pred nekaj tedni je umrl v Lyonu veliki francoski državnik EDOUARD HERRIOT. Umrl je v mestu, kjer je bil skoraj štirideset let župan in pokopan je bil z vsemi državnimi častmi, dasi si je izgovoril, da ga morajo pokopati v krsti revežev in na mrtvaškem vozu, kakor pokopavajo mestne reveže. To željo so mu sicer izpolnili, toda državna oblast je šla za krsto z vsem svojim pompom. Nekaj dni pozneje pa bi moral lyonski kardinal Gerlier na željo svojega pokojnega prijatelja Herriota opraviti zanj mašo zadušnico na glavnem trgu Lyona. Pa je vlada na stopila proti in lyonski prefekt je prepovedal slovesen requiem na prostem iz "razlogov državne varnosti". Pač pa je bila zato slovesna služba božja v lyonski katedrali.

Edouard Herriot je za politiko storil vse, kar je slednja od njega želela. Ako smo ga v tistih časih hoteli videti v pariškem parlamentu med vrstami najbolj točnih in pridnih poslancev, ki so se udeleževali tudi najbolj dolgočasnih sej francoskega parlamenta, tedaj smo opazili, da je tam nekje v zadnji vrsti že sedel Edouard Herriot. Značilno zanj pa je bilo: na sejo je prihajal s polnim svežnjem knjig in papirjev pod pazduho, jih razgrnil na mizo pred seboj in začel pisati. Pisal je in pisal, medtem pa ni preslišal nobenega medklica in prislusnil je vsaki duhovitosti na tribuni. Kadar mu je kaj posebno prijalo ali pa ga je hotelo razdražiti, tedaj se je oglasil s svojim stentorskim glasom in zarohnel svoj placet ali pa zafrkljivost. In pero se je spet pomodelo v tintnik in misli so drvele naprej po listih papirja. Nikdo ni več vpraševal, kaj dela Herriot; vsi so že vedeli, da piše literaturo... Tako so nastajale njegove monografije o Chateaubriandovi dobi, o Beethovnu in o njegovih največjih ljubezni — Madame Recamier in o krogu njenih oboževalcev. Madame Recamier je bila paralična od otroških let, vendar je bila najbolj izobražena dama svojega časa; in je imela za svoj čas najslavnejši literarni salon v Parizu... Seveda je bila dama, ki je živela v dobi zgodnje romantike in kdor bi se hotel danes opajati z njeno lepoto (bila je tudi lepota svojega časa), bi moral v bližnji Louvre, kjer visi njen portret v bližini Davidovih slik in kompozicij.

Motili pa bi se, ako bi mislili, da je bil Herriot samo literarni zgodovinar in pisec monografij in esejev. Najprej je bil politik in šele nato ustvarjalec na polju duhovnih dobrin.

Nekaj dni pozneje ga je bilo treba iti poslušat v salon gospe Luise Weiss,

izdajateljice revije "Europe Nouvelle", kjer je govoril o osnovah francoskega humanizma. Tako predavanje je smelo biti daljšano z vprašanji in razgovori. Sida je bilo teh največ iz vrst slušateljev raznih univerz in visokošolskih institutov v Parizu. Bila je med njimi tudi skupina študentov iz Italije — bili so antifasisti in tako so še rajši govorili francoskem humanizmu. Bili so mladi in zato opozicionalni, misleč da samo opozicijska razgledanost. Med njimi je bil mladi Curzio Malaparte (bilo je to pred 25 leti) in v salonu ge. Weiss je vejal za "beau poulain" — mlado žrebe, ki bo v literaturi in publicistiki opravil dolgo pot. Herriotu je staval vprašanj in menil, da bo žel primeren umf. Pa je Herriot z njim kmalu opravil opozoril ga je, da je bil Malapartov glavni prednik učen zdravnik v eni iz lyonskih bolnišnic v začetku 18. stoletja in se je proslavil s tem, da je bil humanist predvsem zaradi tega, ker je bil izredno skromen.

Lik francoskega politika, ki je bil hkrati literat in humanist, ni bil redek, le da je bil Herriot za svoj čas visoko nad vsemi drugimi. Bil je vodja stranke, toda glavni prednik vlade ali pa član vlade. Kulturo delavec, ki je bil bil zanj pojem posebne vrste, ki se je v Franciji dolgo oblikoval in prav njemu dodelal. Ko je s propadom dinastije končala vlada plemišstva v Franciji, republika morala dobiti svoje novo krakijo. Počasi se dvignila iz plastij jih je mnogo in ni di političnemu delu, ki jih zanesli različne stranke. Toda zanimivo: ti ljudje, ki jih more nikdar niso iskali nje. V njih srečala njihove pogled vredne, da postane "Membre de l'Academie française". Predsednik državnike konferen trebno stranki in višje odlikovanje, služabnik peresa, ki jo je ustvaril kardinal Richelieu, da bo spravil znali zabavati s to vanjo družbo, ki stven slovar za le bi duha. Louis Broukier ni prišel

Maurras, ta najbolj razgledani pisec svojega časa ni mogel preboleti, da je prišel v akademijo prepozno — Poincaré je bil predsednik republike, pa je javno izjavil, da je izvolitev za člana akademije smatral za višjo počastitev.

Napuh (in napuh duha je najbolj nevaren) ali pa pretiravanje? Ne verjamem — bivši mason Herriot se je hotel posloviti od svojega Lyona s slovesnim requiemom, ki ga naj zanj opravi njegov osebni prijatelj kardinal Gerlier (potem, ko se je ob postelji spokornika veselil, kakor se veselil Cerkev), za slovo od slave sveta pa si je želel raševino berača in krsto mestnega reveža. Veliki humanist ni pisal in delal, da bi si zgradil podstavek za svoj spomenik.

Leta 1932 je bila Nemčija še v velikem vrenju. Poražena država se je dvigala in na obzorju so se že oglašale trobente in fanfare kolon s strumnim korakom in s pestjo na srcu. Vozil sem se iz Berna proti Karlsruhe in zrl, zrl — bil sem prvič za dalj časa med Nemci, med ljudmi velike kulture in močnih misli. V Freiburgu je vstopil v moj oddelek starejši gospod — in kar se ne bi nikdar zgodilo v Franciji, se je zgodilo pred menoj. Potegnil je iz aktovke "Revue ueber die zeitgenossische Philosophie". Narod filozofov! In pot je šla v molku naprej do Karlsruhe, kjer je tudi on izstopil. Prijatelj me je še isti večer odvedel na kulturni večer na univerzi, ki da bo nekaj novega. In kdo bo predaval? Moj znanec iz vlaka. Mislim, da sem tisti večer poslušal prvo predavanje o eksistencialistični filozofiji. Bilo je težko in naporno — nič manj naporno in mučno, kot je bil nekaj dni nato govor Adolfa Hitlerja, ko sem ga prvič videl in poslušal na volilnem zborovanju v Stuttgartu. Bilo je tudi "filozofsko" govorjenje (trajalo je nad dve uri), samo da so ga desetstisoč strumno poslušali sedeč za mizami in z velikimi vrči piva pred seboj.

V Berlinu je bilo pusto, tam so gledališča proč od glavnih avenid, prevladoval je pač drug tip življenja. Literat je bil "sumljiv", najbolj slaven ni bil Thomas Mann ali pa njegov brat Heinrich, ampak so bili to Stefan Zweig, Jakob Wassermann, Max Brod — in ti so bili židje, vsaj tako so mi jih označevali. Lestvica je bila drugačna! Pomislil sem: nemški narod je vzrastel prejšnje stoletje najprej iz idej in knjig, ki so jih pisali Fichte, Kant, Hegel in tudi Goerres. "Aristokrat" ni bil umetnik ali literat — veliki duhovi so bili na stolicah filozofije... Goethe, Schiller, Klop-

stock, Herder, to so bili poetje lokalnih knezov in dvorov; Nemce je najprej povezal filozof — nacionalist.

Ruski svet so v veliki meri oblikovali literati. Konec carizma so idejno opisovali Dostojevski, Tolstoj, Gogolj, Solovjev — bili so književniki, a bili so še več — bili so misleci — vidci. Mnogi med njimi so dobro poznali zlasti francoski svet — Tolstoj je cela poglavja pisal v francoščini. Hkrati pa so bili še preroki in večina njih obsojevalci zahodne miselnosti. Bili so "aristokrati" duha, in še več: bili so sodniki naroda in glasniki ter oznanjevalci mesijanstva z vzhoda. S humanisti zahoda pa jih je vezalo eno: skrb za skromnost in strah pred lastno ničevostjo. Tolstoj se je zatekel v smrt v zapuščeni kolodvorski čakalnici, Dostojevski, Gogolj in Solovjev so si želeli preprostosti v zadnjem razmišljevanju, ki preveva notranjost "starcev" v ruskih samostanih.

Živimo v časih, ko se skuša služba duha meriti po tem, v koliko je vdana dnevnim reklamam in programom. Totalitarizem je preveč močan, da bi se mogel izogniti skušnjavi: podvreči si sile duha, vdinjati misleca, ali pa ga zatreti, če se ne ukloni. Toda koliko je bilo bridkih izkušenj in porazov diktatur — in jih bo še. V literarno ali kulturno zgodovino se sicer rada vriva misel, da so bili kulturni ali umetnostni pokreti samo izhodišče ali pa krinka za rojstvo raznih političnih gibanj, začetek slavnih ali bučnih karier. Včasih se je dogajalo, da je bilo to upravičeno misliti in soditi; toda prevara se je hitro razkrinkala in kdor je prihajal v tempelj s takim namenom, ni znal moliti in je kmalu razočaran odšel.

Članov francoske Akademije je štirideset in jih nazivajo: "les immortelles — nesmrtniki". Nove članove pa izbirajo akademiki sami.

RUDA JURČEC

nasprotnih sil. Če pa človek ne prizna Boga, se postavi sam v središče stvari in s tem ustvari drugačnost. Ne prizna več božjega reda, zato hoče napraviti red iz sebe navzven, postavi sebe za merilo vsemu in je zato tudi nestrpen do drugačnega od sebe.

Poglejmo osebno življenje: Ljudje, ki imajo drugačen značaj kot mi, so nam zoprn; dinamiki hvali dinamične ljudi; v prijateljih ljubimo lasten značaj, zato so le neko podaljšanje lastne osebnosti. Tudi v znanosti postavimo naše specializirano stališče v absolutnost. Tuje stališče nas zanima le v toliko, kolikor se razlikuje od našega. Bližnjega s svojim bogastvom in osebnostjo zredciramo na naše komode umske sheme in mu tako odvajamo osebnost. Isto je v ljubezni: mladenič se ne zaljubi v dekle, ampak v nek ideal, ki pa v zakonu izgine in nastane katastrofa. Veliko mater ima otroke kot svojo last in jim ne prizna lastne osebnosti.

Kjer ni sprejeta drugačnost, ni mogoča krščanska ljubezen. Duh resnice zahteva, da človek zapusti svoj sistem in sprejme stvarnost brez korektur. Šele iz resnice pride ljubezen. V naši dobi se kaže tak egoizem v pretiranem nacionalizmu. Vse teži za centralizacijo in odpravo pokrajinskih razlik. Komunizem zahteva odpravo vsake narodne razlike. Moderne diktature nadzirajo vse: vsaka spontanost je že drugačna in kot taka miru nevarna. Ta miselnost se da zrušiti le s poudarjanjem pravice posameznika do drugačnosti, kajti enotnost že ni uniformiranost, ampak organizem in proti njemu komunizem ne more nič. V takem organizmu mora vodstvo skrbeti za korist družbe in za lastne. Mora tudi priznati neko drugačnost v časih, kajti družba iz ničel je sama ničla. Tako vodi pot k življenju, k močni družbi skozi sotesko sprejetja in doumetja drugačnosti.

—dt.

odmevi

Slovenska pot, V/1. prinaša kritično poročilo o razstavi umetniške šole Slov. kulturne akcije. Napisal ga je Lojze Novak. Članek obravnava podrobno posamezna dela in udeležence razstave in zaključuje s temi besedami:

"Je bila razstava izraz idealizma in optimizma. Upajmo, da ni bila zadnja in da nam s časom podarijo ti mladi ljudje novih presenečenj in morda Umetniška akademija Slovenske kulturne akcije nekaj dobrih umetnikov. Dal Bog!"

O knjigi "Dhaulagiri" piše J. A. iz New Yorka: "Knjigo sem čital, je precej Dinkovega sloga v njej. Na pr.: Fant, to je pa odlična večerja. Si ga kar predstavljam, kako je vse sam doživljal. Knjigo sem primerjal s Herzogovo Annapurno, s Hunotovo Conquest of Everest, ali pa tudi z drugimi kot Tenzingovo Tiger of snows in Forruners to Everest, v kateri piše tudi Raymond Lambert. A moram reči, da je Dhaulagiri vredna primerjati se s katerikoli od njih. Zastajala bi morda samo v tem, da nima barvastih slik. Torej imamo Slovenci knjigo, ki se lahko primerja z najboljšo literaturo, kar je bilo dosedaj napisane o ekspedicijah na Himalajo. Poleg pa še hribovca velikega formata. Dinku častitam in mu želim uspeha. Morda bo tudi kaj napisal potem, ko se vrne z arktične ekspedicije. Podprimo ga."

"Duhovno življenje" objavlja v svoji majski številki poročilo o uprizoritvi drame Branka Rozmana "Roka za steno" in pravi: "Roka za steno je katoliško delo in zasluži, da ga tudi naša revija toplo pozdravi. Morda v bodoče ne bo doživelo mnogo odskih predstav, ker ni najbolj dramatično in zahteva od igralecov izredno stopnjo izvežbanosti, ki jo je Gledališki odsek Slovenske kulturne akcije v polni meri pokazal. Delo je težko in zahteva mnogo sodelovanja od poslušalcev."

doma in po svetu

V prvi polovici meseca junija pride v Buenos Aires gostovat skupina baleta pariške opere. Med solistkami je tudi Slovenka Veronika Mlakar, ki je sicer angažirana na Bavarski operi v Münchenu. Veronika Mlakar je pred kratkim plesala glavno vlogo v baletu "Lepa Vida" v Ljubljani. Avtor baleta je njen oče Pino Mlakar, komponiral pa je baletno glasbo Vilko Ukmar.

Graham Greene je v New Yorku ob koncu januarja prisostvoval krstni predstavi svoje najnovejše drame "Vrtnarjeva hišica". Delo že nekaj mesecev polni eno največjih gledališč na Broadwayu in je vzbudilo v ameriški gledališki kritiki občutne polemike.

V Buenos Airesu je gledališka skupina, ki jo vodi igralka Delia Garcés uprizorila Grahama Greena prvo dramo "The Living Room". Predstava, še bolj pa delo samo, sta vzbudili dolge kritike za in proti.

meddobje

3/4

je izšlo

LEPOSLOVJE:

Pesmi: Vladimir KOS: Vez obrazov; France PAPEŽ: Misli ob zidovih Troje. — Proza: Frank F. BUKVIČ: Begunec Farič; Marijan MAROLT: Prvi letnik. — Drama: Marijan WILLENPART: Zadnji krajec. — Eseji: Rafko VODEB: Nobelov nagajenec Juan Ramón Jiménez; Ruda JURČEC: Zelena miza.

ČAS NA TRIBUNI:

Anketa "1957": sodelujejo Vinko BELIČIČ, Milan KOMAR, Borut ŽERJAV.

GLEDALIŠČE:

Alojzij GERŽINIČ: Družba pri koktajlu.

ČRTA IN PROSTOR:

Marijan MAROLT: France Ahčin v kritiki svojih zadnjih dveh razstav.

KRITIKE KNJIG:

France DOLINAR: Vrednote, tretja knjiga; France GLAVAČ: Ivan Ahčin, Sociologija II/2; Marijan MAROLT: France Erjavec, Koroški Slovenci; Vojko ARKO: Dhaulagiri.

KRONIKA:

Martin JEVNIKAR: Slovenska knjiga v letu 1956; Jože PLEČNIK: Utrinki; Vekoslav BUČAR: Zgodba o Mutcu Osojskem je resnična.

PRILOGE:

Kipar France AHČIN: Mati z otrokom, Sedeča figura, Delia, ženski akt, Počitek, Materinstvo, Moški akt, Sedeča.

izšla je novela

zorko simčič

človek na obeh straneh stene

"...Formalno je novela delo dozorelega pisatelja. Simčič ima dar opazovanja in smisel za vzporedjanje najdrobnejših potankosti... Tehnično je za našo literaturo nekaj novega...". K. R-c. (Glas, IV, 8).

Oprema: Milan Volovšek. — Strani 170.

IZDALA IN ZALOŽILA SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Cene v platno vezani in broširani knjigi so:

45 (35) pesov, 2½ (2) dolarja, 1½ (1) funtov, 1000 (800) Lir, 800 (600) francoskih frankov in 40 (30) avstrijskih šilingov.